ISSN 1300-977X

Yapı Dünyası

www.yapidunyasi.com.tr

Mesleki Bilim Teknik ve Haber Dergisi

YIL 27
OCAK-ŞUBAT-MART-NİSAN-MAYIS-HAZİRAN 2023
SAYI 310-311-312-313-314-315

Kurucu
Mustafa Bilgiç

Sahibi
Hikmet Bilgiç

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Hikmet Bilgiç

Yönetim Yeri
Kennedy Caddesi 102/1 Gaziosmanpaşa Ankara Türkiye
Tel: +90 (542) 215 85 87 +90 (312) 467 43 17
yapidunyasi@gmail.com

Hakem Kurulu
Prof. Dr. Necati Ağıralioğlu (Antalya Bilim Üniversitesi)
Prof. Dr. Polat Gülkan (Başkent Üniversitesi)
Prof. Dr. Erhan Karaesmen (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Ekrem Manisalı (İstanbul Aydın Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Emin Tuna (Gazi Üniversitesi)

Yayın Kurulu
Prof. Dr. Yılmaz Aruntaş (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Zeki Ay (Süleyman Demirel Üniversitesi)
Prof. Dr. Atakan Aksoy (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Alemdar Bayraktar (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Murat Dicleli (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Adem Doğangün (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Ergün Gedizlioğlu (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Orhan (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Yener Özkan (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet Yakut (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Şükrü Yetgin (Gümüşhane Üniversitesi)
Doç. Dr. M. Kürşat Çubuk (Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Erol İskender (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Doç. Dr. Latif Onur Uğur (Düzce Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Hikmet Bayırtepe (Gazi Üniversitesi)
Dr. Ali Uğurlu
Mimar Y. Müh. Cihat Uysal
İnş. Y. Müh. Cahit Kocaman
İnş. Y. Müh. Melik Safi Duyar
İnş. Y. Müh. Fikret Kuran
İnş. Y. Müh. İsmail Salıcı
Av. Atilla İnan
(İsimler soyadına göre alfabetik olarak sıralanmıştır)

© 1996 YAPI DÜNYASI, Dergide yayınlanan yazı ve şekillerin her hakkı saklıdır. Kaynak gösterilse dahi izin alınmadan yayınlanamaz. Yazılardaki sorumluluk yazarına aittir.

Yayın–Yazım Kuralları: Gönderilen yazılar Word dosyasında tek sütun olarak yazılmalıdır. Makaleler, daha önce yayımlanmamış olmalıdır. Makalelerde Türkçe ve İngilizce "başlık (title)" , "özet (abstract)" ve "anahtar kelimeler (keywords)" bulunmalıdır. Yayın Kurulu, Hakemler veya Editörler, yayım öncesinde gerekli görülen düzeltme ve kısaltmaları yapabilir. Çeviri veya derleme yazılarda, ilgilisince gerekli izinlerin alınması, yazarının, yayımlandığı derginin ve kaynaklarının belirtilmesi zorunludur.
Detaylı bilgilere **www.yapidunyasi.com.tr** den ulaşabilirsiniz.

YEREL SÜRELİ YAYIN
20.06.2023

Prof. Dr. Yasin Dursun SARI
Yunus Emre OKUR
Doç. Dr. Ahmet TÜKEN
Augustus Tapınağı'nın
Dinamik Analizi **2**

Dr. Özlem BOZKURT
Emprenye Edilmiş Ahşap
Malzemenin Özelliklerinde
Meydana Gelen Değişiklikler **17**

Burak KORZAY
Prof. Dr. Atakan AKSOY
Geri Dönüştürülmüş Asfalt
Kaplamalarda Dört Nokta
Eğilme Yorulma Testi Faz
Açısı Değerlerinin Değişimi **27**

Doç. Dr. Miray GÜR
Doç. Dr. B. Ece ŞAHİN
Doç. Dr. Zuhal ŞİMŞEK
Öğr. Gör. Dr. H. Özge TÜMER YILDIZ
Prof. Dr. Sibel POLAT
Arş. Gör. Barış Mert KARASU
Arş. Gör. Adil YİRMİBEŞ
Bursa Tarihi Kestel Kalesi
Sosyo-Kültürel Tesis ve
Açık Alan Tasarımı **38**

Atıl Sanayi Alanlarını Yeniden Düşünmek:
Eskişehir Kılıçoğlu Kiremit Fabrikasının
Dönüşümü Üzerine Tasarım Fikirleri **54**

Atilla İNAN
Yap-İşlet-Devret Modeli ve
Sayıştay Denetimi **71**

Bursa Kestel Historical Castle Cultural and Social Center and Open Space Design

Assoc. Prof. Dr. Miray GÜR
Assoc. Prof. Dr. B. Ece ŞAHİN
Assoc. Prof. Dr. Zuhal ŞİMŞEK
Inst. Dr. H. Özge TÜMER YILDIZ
Prof. Dr. Sibel POLAT
Res. Ass. Barış Mert KARASU
Res. Ass. Adil YİRMİBEŞ

Bursa Uludag University, Faculty of Architecture, Department of Architecture, Bursa, Türkiye

Abstract

Components of the natural, built and social environment play an important role in the formation of the identity of cities. Especially historical buildings often become the symbols of the city and become a part of its identity. At this point, integrating historical buildings with their environment, protecting and retrofitting them in line with the current needs of citizens and visitors emerge as an important issue. The Kestel district of Bursa, which was founded during the Roman Empire, is a settlement known with its castle as well as its natural beauties. Kestel Castle, which was registered as a cultural asset to be protected in the 2000's, was restored and a landscape project was implemented around the castle. However, the castle and its surroundings, which do not offer sufficient functional opportunities to the citizens except for the cafeteria and children's playground in the castle and have accessibility problems due to the steeply sloping topography, have become neglected and idle over time. Upon the request of the Kestel Municipality, which aims to develop projects that will increase the quality of urban life in Kestel district and to promote Kestel in and outside of Bursa, Bursa Uludağ University Faculty of Architecture members prepared the project of Kestel historical castle cultural and social center and open space design architectural concept and implementation projects. In this article, it is aimed to explain the design and implementation process of the project of castle and its surroundings. As a method in the study, besides literature research, physical and social analyzes at different scales were carried out. As a result, it is thought that Kestel Castle and its surroundings, together with the Kestel City Square, which was previously designed by the same team and constructed in 2023, will be an important activity space and attraction point for both the citizens and the visitors in near future.

Keywords: Bursa, Kestel, Kestel Castle, Socio-Cultural Facility, Implementation Project

Bursa Tarihi Kestel Kalesi
Sosyo-Kültürel Tesis ve Açık Alan Tasarımı

Doç. Dr. Miray GÜR
Doç. Dr. B. Ece ŞAHİN
Doç. Dr. Zuhal ŞİMŞEK
Öğr. Gör. Dr. H. Özge TÜMER YILDIZ
Prof. Dr. Sibel POLAT
Arş. Gör. Barış Mert KARASU
Arş. Gör. Adil YİRMİBEŞ
Bursa Uludağ Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Bursa, Türkiye

Özet

Kentlerin kimliğinin oluşmasında doğal, yapılı ve sosyal çevreye ait bileşenler önemli rol oynamaktadır. Özellikle tarihi yapılar çoğu zaman içinde bulunduğu kentin simgesi haline gelerek, onun kimliğinin bir parçası olmaktadır. Bu noktada tarihi yapıların çevresiyle bütünleştirilmesi, kentlilerin ve ziyaretçilerin güncel ihtiyaçları doğrultusunda korunması ve yeniden işlevlendirilmesi önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Kökleri Roma İmparatorluğu'na dayanan Bursa'nın Kestel ilçesi de doğal güzellikleri yanında, kalesiyle de tanınan bir yerleşimdir. 2000'li yıllarda korunması gerekli bir kültür varlığı olarak tescillenen Kestel Kalesi restore edilerek, kale içinde bir kafeterya ve çocuk oyun alanı inşa edilmiş, koruma alanında bir peyzaj düzenlemesi yapılmıştır. Ancak yüksek eğimli topoğrafyaya bağlı erişim sorunları olan, kentlilere yeterli işlev olanakları sunmayan kale ve çevresi zamanla kullanılmayan atıl bir alan haline gelmiştir. Bu kapsamda Kestel'deki kentsel yaşam kalitesini yükselterek, ilçenin tanınırlığını arttıracak projeler geliştirmeyi hedefleyen Kestel Belediyesi'nin talebiyle Bursa Uludağ Üniversitesi Mimarlık Fakültesi öğretim elemanları tarafından Bursa Kestel ilçesi tarihi kale içi kültür ve sosyal tesisi ile kale çevresi açık alan tasarımı mimari avan ve uygulama projeleri hazırlanmıştır. Bu makalede Kale ve çevresine ait projenin tasarım ve uygulama sürecinin anlatılması amaçlanmıştır. Çalışmada yöntem olarak literatür araştırması yanında farklı ölçeklerde fiziksel ve sosyal analizler gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak, bu projenin daha önce aynı ekip tarafından tasarlanan ve uygulanan Kestel Kent Meydanı projesiyle birlikte, Kestel Kalesi ve çevresinde hem kentliler, hem de ziyaretçiler için önemli bir çekim noktası oluşturacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bursa, Kestel, Kestel Kalesi, Sosyo-Kültürel Tesis, Uygulama Projesi

1.Giriş

Bursa'nın doğusunda ve kent merkezine 14 km uzaklıkta yer alan Kestel, yaklaşık 70.865 kişilik nüfusuyla Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin 17 ilçesinden biridir. İlçe, ismini Doğu Roma İmparatorluğu döneminde yapılmış olduğu düşünülen "Kalecik" anlamına da gelen 'Castel' kelimesinden almaktadır. 1303 yılında gerçekleşen Dimboz Muharebesi sonucunda Osmanlıların eline geçen ilçe Kestel ismini almıştır [1]. Padişah IV. Mehmet tarafından Kestel'e sürgüne yollanan Vani Mehmed Efendi, imaret, medrese, kervansaray, fırın, cami, değirmen, hamam gibi yapıları ilçeye kazandırarak, bölgeyi bir sınır kalesi olmaktan çıkarıp önemli bir yerleşim merkezi haline getirmiştir.

Günümüzde pek çok doğal ve kültürel zenginliğe ev sahipliği yapan ilçede, ekonomik açıdan tarım ve sanayi sektörleri hakim olup, 300'e yakın sanayi kuruluşu yer almakta, aynı zamanda fidancılık ve süs bitkileri üretimi öne çıkmaktadır. Son yıllarda Kestel Belediyesi sahip olduğu tüm bu değerleri korumak ve geliştirmek için kentlilik bilinci yerleşmiş, turizmi, tarımı ve sanayisi güçlü, huzur ve barış içinde yaşanan bir marka kent olmak vizyonuyla, kentlilerin ihtiyaçları doğrultusunda yaşam kalitesi yüksek sürdürülebilir bir kent oluşturmaya yönelik çalışmaları gündemine almıştır [2].

Bu bağlamda Kestel ilçe halkının ihtiyaçlarının çözümü, sosyal ve kültürel hayatın geliştirilmesi, kentlilerin yaşam standartlarının iyileştirilmesi gibi amaçlarla, gerekli alanlarda yatırım projelerinin hazırlanması ve uygulanması için Belediye Başkanı Sayın Mimar Önder Tanır öncülüğünde Kestel Belediyesi ile Sayın Prof. Dr. Ahmet Saim Kılavuz'un rektörlüğü döneminde Bursa Uludağ Üniversitesi arasında 2020 yılında bir işbirliği protokolü imzalanmıştır. Protokol doğrultusundaki projeler Prof. Dr. Nilüfer Akıncıtürk danışmanlığında Prof. Dr. Sibel Polat, Doç. Dr. Miray Gür, Doç. Dr. Ece Şahin, Doç. Dr. Zuhal Şimsek, Öğr. Gör. Dr. Özge Tümer Yıldız, Arş. Gör. Barış Karasu ve Arş. Gör. Adil Yirmibeş tarafından yürütülmüştür.

Bu kapsamda Kestel'in kamusal mekan ve yaşam kalitesini arttırmaya yönelik birbiriyle ilişkili iki proje geliştirilmiştir. Bunlardan birincisi Kestel Kent Meydanı kentsel tasarım ve yeraltı otoparkı uygulama projesidir. Üç etaptan oluşan projenin birinci ve ikinci etapları meydanı ve altındaki otoparkı içermekte; üçüncü etap ise meydanla ilişkili bir konumda bulunan esnaf çarşısı olarak işlevlendirilen alanı kapsamaktadır. Projenin birinci ve ikinci etapları için 2021 yılı itibariyle uygulama aşamasına geçilmiş [3], 01 Mayıs 2023 tarihinde ise tamamlanan etapların açılışı gerçekleştirilmiştir (Şekil 1). İkinci proje ise, Kestel tarihi kale içi kültür ve sosyal tesisi ile kale çevresi açık alan tasarımı mimari avan ve uygulama projesidir.

Şekil 1. Kestel Kent Meydanı ve yeraltı otoparkı (Kestel Belediyesi, 2023)

İlçede günümüze kadar gelen önemli eserlerden biri, ön Asya'dan gelebilecek saldırılara karşı güvenliğin sağlanabilmesi amacıyla inşa edilen ve Bizans döneminde güçlendirilmiş olan Kestel Kalesi'dir. Güneyinde Harmanlar Caddesi, doğusunda Kavis çıkmazı ve batısında Dar Sokak ile çevrili bölgede yer alan Kale, yapılan restorasyon çalışmaları ile bugünkü görünümüne kavuşmuştur (Şekil 2) [1].

Şekil 2. Kestel Kalesi mevcut durum (Kestel Belediyesi, 2021)

Kestel Kalesi, 2000'li yıllarda korunması gerekli bir kültür varlığı olarak tescillenmiş ve restore edilmiş, kale içine kısmen yeni işlevler eklenmiş ve kale çevresindeki koruma alanında bir peyzaj düzenlemesi yapılmıştır. Ancak hem yayalar için erişilebilirlik sorunları olan, hem de yeterli etkinlik ve işlev olanakları sunamayan kale içi ve çevresi zamanla kullanılmaz hale gelmiştir. Bu noktada Kestel Belediyesi, kale ve çevresinin 7/24 yaşayan, farklı kentsel ve turistik etkinliklere hizmet edebilecek bir çekim noktası haline getirilmesini talep etmiştir.

Makalede, Kestel tarihi kale içi kültür ve sosyal tesisi ile kale çevresi açık alan tasarımı sürecinin analiz çalışmalarının, tasarım konseptinin ve uygulama projesinin açıklanması amaçlanmıştır. Çalışmada öncelikle proje sürecine ilişkin genel bilgiler verilmiş ve proje alanına yönelik analizlerin sonuçları aktarılmış, ikinci olarak bağlam, tasarım yaklaşımı ve mekansal kararlar anlatılmış, üçüncü olarak uygulama projesi açıklanmış, sonuç olarak ise yapılan projenin Kestel'e sağlayacağı katkılar tartışılmıştır.

2. Proje Sürecine İlişkin Genel Bilgiler ve Proje Alanına Dair Analizler

Kestel tarihi kale içi kültür ve sosyal tesisi ile kale çevresi açık alan tasarımına ilişkin proje süreci, kentsel ölçekte Kestel Kent Meydanı kentsel tasarım projesiyle birlikte geliştirilen kavramsal yaklaşım ile başlamıştır. Kestel Meydanı ile Kestel Kalesi arasında halihazırda var olmayan bir iletişim ve etkileşimin, Kestel Kalesi ve çevresine ilişkin açık alan tasarımıyla, meydandan kaleye yönlendiren sokaklar aracılığıyla bir bağlantı ve turizm odaklı bir aks oluşturulması hedeflenmiştir.

2000'li yıllarda Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından tarihi kültürel miras değerine sahip olan Kestel Kalesi ve çevresini kentsel yaşama kazandırma çalışmaları yürütülmüştür. Ancak bölgenin sosyal ve işlevsel açıdan etkin kullanımı sağlanamamıştır. 2020 yılında alanın yeniden tasarlanması konusu gündeme gelmiş, BUÜ Mimarlık Fakültesi proje ekibi tarafından yürütülen proje sürecinde öncelikle bölgedeki sorunlar ve beklentiler belirlenmiştir. Kestel Kalesi ve çevresine ilişkin fiziksel ve sosyal analizlerde, çevredeki sokakların ve yapıların fiziksel durumu tespit edilmiş, belediye yetkililerinin alanla ilgili talepleri görüşmelerle ve Kestel halkının alana ilişkin sorunları ve beklentileri anketlerle tanımlanmıştır. Kullanıcıların kale ve çevresine yönelik değerlendirmelerini içeren anket sonuçları Tablo 1'de yer almaktadır.

Elde edilen veriler arasında öne çıkanlar özetlendiğinde; alanın yalnızca yarı yarıya kullanıcı tarafından çekici bulunduğu ve zaman geçirmek için güzel bir yer olarak değerlendirildiği görülmüştür. Buna karşın

alandaki olanakların yeterli olmadığı saptanmış olup, bu tasarım sürecine bir girdi olarak aktarılmıştır. Bu verilerle birlikte tasarım sürecine ilişkin diğer bir önemli analiz, alanın canlılığıyla ilişkilidir. Gündüzleri alanı canlı bulan kullanıcı oranı yarıya yakın iken, zaman geçirmek için herhangi bir olanağın olmaması mekanı kullanışsız bir duruma dönüştürmektedir. Geceleri ise, kale ve çevresinin canlı olmadığını belirtenler çoğunluktadır. Kale ve çevresinin hem gündüz, hem de geceleri kullanım oranının oldukça düşük olduğu görülmektedir. Bu veriler, alanda zaman geçirmeyi sağlayacak aktivitelerin ve işlevlerin geliştirilmesinin gerekliliğini, buna paralel olarak da bölgenin daha canlı ve çekici bir yer haline dönüşmesini sağlayacak mekansal kararların verilmesinin önemini göstermekte olup, tasarım kararlarında dikkate alınmıştır. Alanın verimli kullanımını destekleyen aktivite eksikliğinin yanı sıra, çoğunluk tarafından da çevrenin kalitesiz olduğunun dile getirilmesi gözlemleri desteklemiştir. Bu durumda Kale ve çevresi için mekansal kaliteyi yükseltecek, mimari dil birliğini güçlendirecek tasarım kararlarının geliştirilmesi gerektiği görülmüştür.

Kentsel mekanın kalitesi için yeşil alan miktarı, temizlik ve bakım, gürültü/kalabalık/ferahlık düzeylerine ilişkin algı, erişilebilirlik, aydınlatma, otopark ile ilgili elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Yeşil alanların hem niteliksel hem de niceliksel açıdan yetersiz bulunduğu görülmüş, tasarım aracılığıyla kaliteli ve kullanılabilir açık alan miktarının artırılması hedeflenmiştir. Çevrenin kalabalık bulunmaması, ferah ve açık bir alan olarak tanımlanması, tasarım ekibi tarafından da gözlendiği gibi kullanıcılar tarafından da belirtilen olumlu bir durumdur. Kullanıcıların ancak yarısı alanı temiz ve bakımlı bulmakta olup, nitelikli ve bakımlı açık alanların geliştirilmesi gerekmektedir.

Kullanıcıların yarıdan fazlası alanın yayalar için kolay ulaşılan bir yer olduğunu belirtmiştir, böylece tasarım sürecinde farklı kotlardan yaya girişlerinin sağlanmasının olumlu olacağına ilişkin bir girdi sağlanmıştır. Ancak bölgenin engelli erişimi ve bebek arabası ile erişilebilirlik açısından uygun olmadığı görülmüştür. Halihazırdaki merdivenler ile kalenin üst kotuna ulaşılmaktadır, ancak bu merdivenler işlevsel ve ergonomik açılardan yetersizdir. Hem engelli ve bebek arabası erişimi için, hem de alanın mekansal niteliğinin iyileştirilmesi adına düşey sirkülasyonun rampalar ve asansörle desteklenmesi gerekmektedir.

Kentsel mekanların kullanılabilirliğini ve canlılığını etkileyen önemli bir kriter güvenliktir. Literatürde güvenliğin kentsel mekan kalitesi ve yaşanabilirlik açısından önemli olduğu vurgulanmaktadır [4] [5] [6]. Çekicilik, sokak dokusunun ve yaya yollarının niteliği, erişilebilirlik ve güvenlik yaşanabilir kentsel alanlar için yürünebilirliği ve canlılığı etkileyen temel unsurlardır [7]. Güvenlik olmaması durumunda, alanın ziyaret edilebilirliği zedelenmekte, bölgenin çekiciliği kaybolmaktadır.

Kestel Kale ve çevresine ilişkin durum izlendiğinde, kullanıcıların yarıdan fazlasının alanda zaman geçirirken/yürürken hırsızlık, saldırganlık gibi risklere karşı kendini güvende hissetmediği saptanmıştır. Yine halkın yarıdan fazlası, alanda güvenliği tehdit eden, kendilerini huzursuz eden kişi ve durumlar olduğunu belirtmektedir. Bu veriler hem tasarım ekibi tarafından gözlenen, hem de Kestel Belediye Başkanı ve diğer yetkililer tarafından vurgulanan bir sorundur. Kestel Kalesi'nin yakın çevresinde geceleri alkol, tiner gibi maddeler kullanan, halkın güvenliğini riske atan kişiler olduğu belirtilmiştir. Kalenin arkasındaki bölgede de sosyal açıdan güvenlik sorunu tespit edilmiştir. Bu kapsamda tasarım sürecinde, alanın haftanın farklı gün ve saatlerinde canlılık kazanmasını, farklı yaş gruplarına hitap etmesini sağlayacak işlevler getirilmesi hedeflenmiştir. Yaşam kalitesinin ve güvenliğin artırılması açısından, alanda gündüz ve gece kullanımını destekleyen aktivitelere yönelik açık ve kapalı alanların, canlılığı besleyen sosyal etkinlik, ticaret ve yeme-içme mekanlarının tasarlanması gerektiği düşünülmüştür.

Kestel Kalesi ve çevresinin sahip olduğu tarihi ve kültürel miras değerinin yeterince tanıtılamaması da farklı bir sorun olarak tespit edilmiştir. Kalenin kentsel bellek için önemli olduğunu belirten kullanıcı oranının yarıdan fazla olması olumlu olup, buna rağmen bölgenin turistik açıdan çekici bir yer olmadığını belirtenler çoğunluktadır. Farklı bir çalışma kapsamında Kestel'de öne çıkan diğer bir sonuç

“Bölgenin tarihi, mirası ve kültürü biliniyor ve kutlanıyor” ifadesine katılmayan kullanıcı oranının yaklaşık %70 olmasıdır. Bu durum köklü bir tarihi geçmişe sahip olan Kestel ilçesinde yaşayanların kentsel farkındalığının yükseltilmesi gerektiğini göstermektedir [8]. Bu bağlamda, Kestel Kalesi gibi tarihi miras alanlarının turizmi geliştirecek mimari mekanlarla desteklenmesinin ve bu alanlarda tarihi günleri

Tablo 1. Kestel Kalesi ve çevresi ile ilgili kullanıcı görüşleri [8]

Kestel kalesi ve çevresi ile ilgili kullanıcı görüşleri	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne katılıyorum ne katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Çekici bir yer	7,7	14,6	26,3	45,4	6,0
Zaman geçirmek için güzel bir yer	5,6	19,1	23,2	46,2	5,9
Zaman geçirmek için iyi olanaklar var	5,9	23,1	29,3	36,3	5,4
Gündüzleri canlı bir alan	5,3	16,1	28,4	47,4	2,8
Geceleri canlı bir alan	5,8	19,3	39,0	33,0	2,9
Gündüzleri sık sık kullandığım bir alan	13,7	27,2	25,5	30,9	2,7
Geceleri sık sık kullandığım bir alan	19,3	35,0	23,7	19,0	3,0
Yeşillik ve ağaç nitelik ve nicelik açısından yeterli	4,9	25,0	25,4	39,9	4,8
Çevredeki binaların durumundan memnunum, kaliteli bir çevre	7,8	23,9	32,5	33,9	1,9
Rahatsız edici düzeyde kalabalık yok	2,7	13,1	25,5	54,4	4,3
Bence ferah ve açık bir alan	3,9	12,5	27,7	49,6	6,3
Bölgeye yaya olarak ulaşım kolay	4,3	12,1	18,0	48,1	17,5
Bölge engelli erişimi ve bebek arabası için uygun	6,7	18,8	30,3	36,4	7,8
Temiz ve bakımlı bir yer	5,0	15,1	27,4	48,9	3,6
Otopark yeterlidir	5,8	17,0	31,6	39,0	6,6
Bu alanda zaman geçirirken / yürürken kendimi güvende hissediyorum (Hırsızlık, saldırganlık gibi)	6,9	16,8	29,6	42,1	4,6
Alanda güvenliği tehdit eden, bizi huzursuz eden kişi ve durumlar yok	5,7	16,6	31,2	42,5	4,0
Gece aydınlatması yeterli	3,2	13,5	29,2	47,5	6,6
Kentsel bellek için önemli bir yer	2,5	11,1	27,7	36,8	21,9
Turistik açıdan çekici bir yer	8,9	14,2	28,5	30,7	17,7

kutlama etkinliklerinin düzenlenmesinin kentlilik bilincini güçlendireceği düşünülmektedir. Belediyenin hayata geçirmek istediği Kestel Kalesi ve çevresinin yeniden işlevlendirilmesi projesinin, turizmi

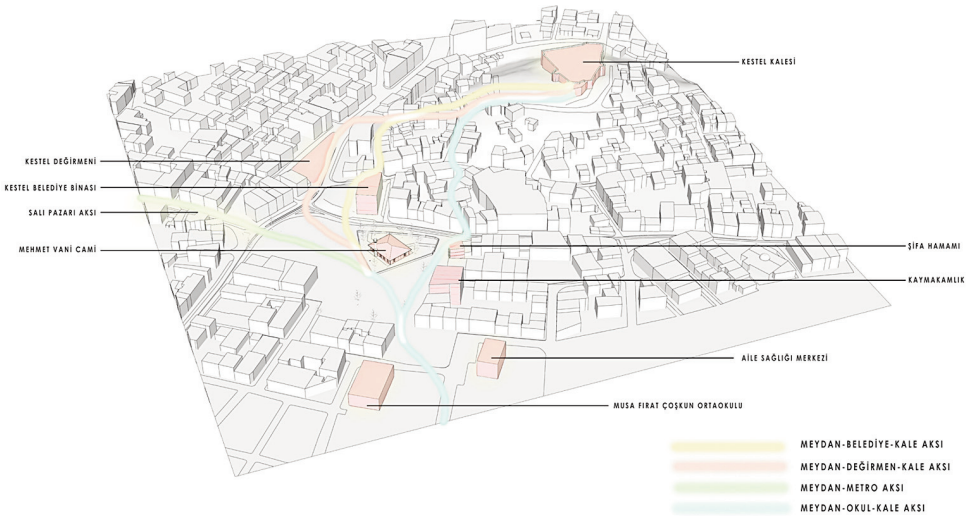
Tablo 2. Kestel tarihi kale içi kültür ve sosyal tesisi ile kale çevresi açık alan tasarımı sürecinde yapılan analizler, sorunlar ve çözüm önerileri

FİZİKSEL BOYUT	
Erişilebilirlik Sorunları	**Çözüm önerileri**
Meydan kale ulaşım bağlantısının zayıflığı ve taşıt-yaya yolunun kesişmesi	Meydandan kaleye bağlantı yolunda trafiğin yavaşlatılması / Yaya yolu kaplamasının değiştirilerek yönlendirmenin ve yaya akışının sağlanması
Meydandan kaleye yaya erişiminin yetersizliği	Kaleye çıkan rotaların tanımlanması (bu rotalarla kentsel bellek rotasının üretilmesi) Yaya yollarıyla ilgili sağlıklaştırma yapılması Peyzaj düzenlemesi Kent mobilyalarının desteğiyle yaya yolu algısının güçlendirilmesi
Kalenin içine girişin zor olması (engelli, çocuk arabası, yaşlı vb)	Rampanın uygun eğim yüzdesiyle yeniden düzenlenmesi Düşey sirkülasyonun teraslarla desteklenerek iyileştirilmesi ve ana bağlantı yolu ile ilişkilendirilmesi
İşlevsel kalite sorunları	**Çözüm önerileri**
Kalenin çevresindeki açık kamusal alanların verimli bir şekilde kullanılmaması	Açık alanlardaki kotların/terasların üzerinde yer alacak işlevlere uygun bir şekilde düzenlenmesi
Kalenin çevresinde kullanıcıları çekecek işlev çeşitliliğinin bulunmaması	Kalenin çevresindeki açık alanların ticari-sosyal-kültürel- rekreatif işlevlerle desteklenmesi (kermes, yerel ürün- hediyelik eşya satış stantları, atölyeler, bilgi merkezi, dernek stantları, halk eğitim, konser, sergi vb)
Kalenin duvarlarıyla çevresinden soyutlanmış olması, iç- dış ilişkisinin eksikliği	Kalenin üst kotuna bağlanan bir strüktürle açık alandan kullanıcıların içeriye alınması, kullanıcılara farklı bir deneyim ve perspektif sunması
Kalenin içinde kullanım çeşitliliğinin olmaması	Kalenin çevresinde geliştirilecek ticari - sosyal - kültürel - rekreatif işlevlerin kalenin içinde de sürdürülmesi
Kalenin dışındaki açık alanda yer alan binanın kullanılmaması	Binanın yıkılması veya dönüştürülmesi, işlevlendirilmesi
Peyzaj ve kent mobilyaları kalitesi sorunları	**Çözüm önerileri**
Kalenin çevresindeki ve içindeki peyzaj alanlarının tanımsızlığı, kent mobilyalarının yetersizliği	Gerekli peyzaj öğeleriyle (su, çeşme, havuz, yerel doğal kaynakların tanıtımına yönelik doğal peyzaj) yeşil alan-sert zemin dengesinin kurulması, yerel ürünlerin (Kestel'de önem taşıyan meyvecilik, fidancılık) tanıtılması yenilebilir peyzaj alanlarının üretilmesi
Kale çevresindeki açık alanlardaki kot düzenlemelerinin tanımsız olması	Rampa- merdivenler-terasların konfor koşullarına uygun, engelli ve bebek arabası erişimini destekleyen bir şekilde yeniden düzenlenmesi
Görsel kalite sorunları	**Çözüm önerileri**
Kaleye giden sokaklardaki ve kale çevresindeki yapıların niteliksiz olması	Bina cephelerinde sağlıklaştırma yapılması (Cephe renklerinin yenilenmesi, tabelalar, korkuluklar, tenteler vb. elemanlarda dil birliği oluşturulması)
Kaleye çıkan ve kale çevresindeki yaya yollarının tanımsızlığı ve niteliksizliği	Kent mobilyalarının desteğiyle ve cephelerde renk, kaplama kullanımıyla, yönlendirici öğelerle yaya yolu, kaldırım algısının güçlendirilmesi, dikkat çekilmesi
SOSYAL BOYUT	
Toplumsal iletişim/etkileşim sorunları	**Çözüm önerileri**
Kestel'in ve kalesinin tarihinin bilinmemesi	Kalenin çevresindeki açık alanda Kestel'in tarihini ve sosyal-kültürel yaşamını sergileyen açık müzenin ve sanal gerçeklik müzesinin tasarlanması
Kestel'in yeterli tanıtımının-reklamının yapılmaması	Ziyaretçi öğrenci grupları için sanal müzeyle entegre edilmiş küçük bir kitaplık/araştırma mekanının tasarlanması
Halkın nitelikli zaman geçirirken yaşam boyu öğrenme anlayışını destekleyen ortamların eksikliği	Farklı yaş gruplarının alanda nitelikli zaman geçirmesini sağlayan açık ve kapalı mekanlar ile birlikte yeme-içme gereksinimlerine ve becerilerin kazandırılmasına yönelik, Kestel Kalesi'nin üst kotunda manzaraya egemen kafe-atölye tasarımı Kafe – atölye mekanının dönüşümlü kullanımının esnek mekan anlayışıyla üretilmesi

desteklemesi, bölgenin tarihi mirasını ve kültürünü tanıtması, kimlik ve aidiyet duygusunu güçlendirmesi hedeflenmiştir.

Kestel tarihi kale içi kültür ve sosyal tesisi ile kale çevresi açık alan tasarımı sürecinde yapılan analizler sonucunda, Kestel Kent Meydanı projesiyle de ilişkili olarak ele alınan sorunlar ve hedeflenen çözümler Tablo 2'de görülmektedir.

Fiziksel ve sosyal boyutu içeren GZFT analizi sonrasında farklı parametreleri içeren çok yönlü yaklaşım, aynı zamanda yerel halka ekonomik katkı sağlaması öngörülen ticari ve sosyal donatıları içeren mekansal kararlara evrilmiştir. Kestel Kalesi ve yakın çevresinin tasarım sürecinde işlevsel ve görsel kalite, erişilebilirlik, alanın çekiciliğinin artırılması, sosyal olanakların çeşitlilik içeren aktivite ve mekanlarla desteklenmesi bağlamında verilen kararların Kestel Kent Meydanı kentsel tasarımı ile etkileşimli olarak turizmi besleyen bir rota oluşturması ve ilçeyi kalkındıracak mekansal kaliteyi sağlaması hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda Kestel Kent Meydanı'ndan Kestel Kalesi'ne bağlantı sağlayan sokaklar saptanmış, bu sokaklar görsel kalite ve niteliksel açıdan değerlendirilmiştir (Şekil 3, 4).

Şekil 3. Kale ve meydan bağlantısı: Rotalar

Şekil 4. Kaleye çıkan rotaların daha nitelikli olması için öneriler geliştirilen Hamam Sokak, Harmanlar Caddesi, Dar Sokak

3. Bağlam, Tasarım Yaklaşımı ve Mekansal Kararlar

Proje ekibi tarafından daha önce gerçekleştirilen Kestel Kent Meydanı Kentsel Tasarım Projesi sürecinde kent meydanı ve Kestel Kalesi arasındaki ilişkinin artırılmasına yönelik alınan kararlar doğrultusunda kale ve çevresine ilişkin tasarım yaklaşımı belirlenmiştir. Buna göre, meydan ve kale arasındaki akslardan belirlenen sokaklarda sağlıklaştırma yapılması, kale yakın çevresinin yeniden düzenlenerek işlevlendirilmesi ve kale içinin uygun mekansal kullanımları sağlayacak biçimde düzenlenmesi üç temel konu olarak öne çıkmıştır. Tasarım kararlarının geliştirilmesi sürecinde meydandan kaleye bağlantıları sağlayan sokakları da içeren, kalenin alt ve üst kotundaki mekan organizasyonlarına yönelik farklı fikirlerin üretildiği eskiz çalışmaları yapılmıştır (Şekil 5).

Şekil 5. Kestel Kalesi ve çevresi tasarım sürecinde yapılan eskizler

Kestel kent meydanı ve kale arasındaki ilişkiyi kuvvetlendirerek kale ve yakın çevresinin erişilebilirliğinin artırılmasına yönelik olarak yaya yollarıyla ilgili sağlıklaştırma, peyzaj düzenlemesi yapılması, kent mobilyalarının desteğiyle (aydınlatma, saçak vb.) yaya yolu algısının güçlendirilmesi, bina cephelerinin iyileştirilmesi (cephe renkleri, tabelalar, korkuluklar, tenteler vb.) ile ilgili öneriler geliştirilmiştir. Bu önerilerin geliştirilmesinde dünyanın farklı kentlerinden benzer ölçeklerde çalışılan ve sokakların canlılığını, yaşanabilirliğini, kullanımını zenginleştiren uygulamalar incelenmiştir. Kale ve meydanı bütüncül olarak ele alan tasarım dilinin sokak ölçeğinde de sürdürülmesi önerilmiştir. Ayrıca meydan ve kale arasında belirlenen rotaların kentsel bellek rotası, geri dönüşüm rotası, sanat rotası gibi farklı temalarla tanımlanarak kale bağlantılarının güçlendirilmesi hedeflenmiştir.

Kale yakın çevresine ilişkin temel problemler; işlevsel yetersizlik nedeniyle alanın kullanılmaması, kot farkına ilişkin mevcut düzenlemenin kaleye ulaşımda dezavantaj oluşturması, pasif yeşil alanların atıl kalması, kale üst kotunun görsel ve fiziksel açıdan çevresinden kopuk olması şeklinde tanımlanmıştır. Bu problemler dikkate alınarak ortaya konulan tasarım yaklaşımı, kalenin çevresinde yer alan sokaklar ve kale girişi arasındaki kot farkının önerilen etkinlik platformlarında yer alan çeşitli işlevlerle desteklenmesi olarak ifade edilebilir. Bu kapsamda, kale girişinin konumu, zeminin kayalık yapısı dikkate alınarak kotlar arasındaki düşey ilişkinin eğime dik bir şekilde rampa ve merdivenlerle sağlanmasına karar verilmiştir. Zeminin kayalık olması nedeniyle topoğrafyaya en az müdahalede bulunacak şekilde kotlar düzenlenmiştir. Buna göre üç ana kotta üç temel fonksiyon ve ara kotlarda da yan fonksiyonlar oluşturulmuştur. Ana kotlar çocuk oyun alanı, ticari alan ve tören alanı olarak tasarlanmıştır. Ayrıca, bir amfitiyatro oluşturularak kültürel aktivitelerin gerçekleştirilmesine olanak sağlanmıştır. Ara kotlarda hem alandan dışarıya hem de kaleye doğru bakış sağlayacak şekilde dinlenme/oturma alanları oluşturulmuştur. Kale girişiyle ilişkili bir yerde bilgilendirme/ satış kiosku konumlandırılmıştır. Kale yakın çevresi ele alındığında kotlar arası ilişkinin akıcı bir şekilde sağlandığı, bu alanın farklı işlevlerle desteklenerek bir çekim alanı haline getirildiği, peyzaj öğeleriyle güçlendirilerek dinlenme ve rekreatif ihtiyaçlara cevap verebilen bir niteliğe kavuştuğu söylenebilir (Şekil 6).

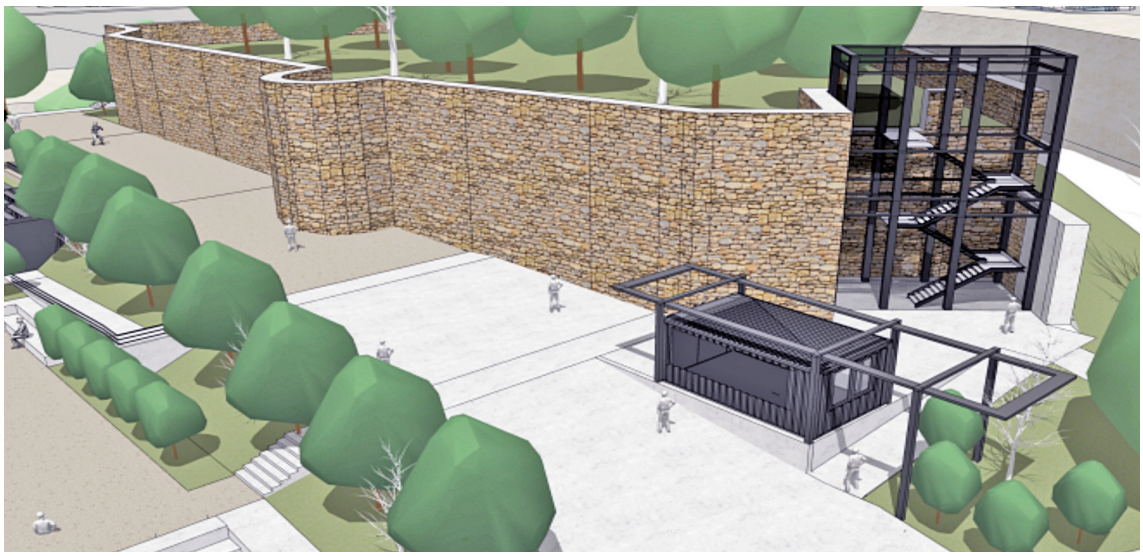
Kaleye iki noktadan giriş verilmiştir. Mevcut durumda, kalenin üst kotuna çıkan merdiven ve rampanın engelli ulaşımına uygun olmaması nedeniyle, ön cephede kale içine giriş sağlayacak şekilde bir konstrüksiyon oluşturularak asansör ve merdivenle üst kota ulaşım sağlanmıştır. Kalenin ön cephesinde yer alan merdiven ve panoramik bir asansör ile Kestel manzarasının izlenebileceği ergonomik ve güvenli bir erişim imkanı sunulmuştur (Şekil 7). Kalenin diğer girişi, kale çevresinde rekreasyon alanının devamı olarak düzenlenen, yürüyüş yolu olarak kullanılabilecek bir rampa ile

birlikte tasarlanmıştır. Kale çevresinde seyir platformu oluşturan rampa ile kale içine arka cepheden alternatif bir erişim sağlanmıştır (Şekil 8).

Kale içindeki mevcut fonksiyonların Kestel'e ait tarihi, turistik değerlerini yansıtmaması, farklı yaş gruplarına hitap etmemesi ve güvenlik sorunları içermesi alanın atıl kalmasına neden olmuştur. Bu kapsamda kale içindeki niteliksiz mekanlar kaldırılmış ve alanın kullanımını destekleyecek yeni işlevler önerilmiştir. Bu amaçla kalede, dışarıdan gelen ziyaretçilere hizmet verecek, zaman zaman farklı aktivitelerin yapılacağı çok amaçlı bir atölyeye de dönüşebilecek ve esnek kullanım imkanı sunacak bir kafeterya ve ilçeyi tanıtacak bir sanal müze tasarlanmıştır. Açık alanlar ise farklı yaş gruplarına da hizmet eden, seyir, oyun, dinlenme ve yeme içme fonksiyonları ile desteklenmiş rekreasyon alanı olacak şekilde düzenlenmiştir (Şekil 9). Kestel'e ve Uludağ manzarasına panoramik bir bakış imkanı sunan kale üst kotunun seyir amaçlı ve her yaştan ziyaretçinin daha uzun süre vakit geçirebileceği fonksiyonları içerecek şekilde düzenlenmesinin kalenin ve Kestel'in turistik değerini arttıracağı düşünülmektedir.

Şekil 6. Kale etrafında etkinlik platformu tasarımı

Şekil 7. Kale merdiven ve panoramik asansör

4. Uygulama Projesi

Uygulama projesi, kale ve çevresindeki dış mekanlar ile sosyo-kültürel ve ticari mekanlar kapsamında hazırlanmıştır. Kale çevresindeki alanın eğimli ve kayalık yapısı dikkate alınarak, +140, +137, +136, +135 ve +134 kotlarında 5 bölge, çok amaçlı etkinlik platformları olarak düzenlenmiştir (Şekil 10). Bu bölümlerde zemin kaplaması olarak doğal kompoze taş kullanılmıştır. Bu materyal, daha önce aynı proje ekibi tarafından tasarımı gerçekleştirilen Kestel Meydanı ile görsel bütünlük sağlanması için tercih edilmiştir. Etkinlik platformlarında toplam 550 m^2 sert zemin kullanım alanı oluşturulmuştur.

Sinema ve konser alanı olarak düzenlenen amfide, sahne bölümü +135 kotunda yer almakta, oturma alanı, +135 ile +140 kotlarını birbirine bağlamaktadır. Bu düzenlemede +137 kotundaki etkinlik platformuna erişim olanağı da sağlanmıştır. Sahne bölümünde perdenin yerleşimi yapılabilecek sistem çelik konstrüksiyondur. Çelik konstrüksiyon üzeri antrasit renk boya uygulanması önerilmiştir. Kestel Meydanı ile daha önce söz edilen ilişkinin kurulabilmesi için yapısal elemanlarda taşıyıcı sistem çelik konstrüksiyon; oturma elemanlarında yüzey kaplaması olarak ahşap tercih edilmiştir. Amfide sahne ve betonarme amfinin oturma yüzeyleri ahşap kaplamadır (masif dişbudak). Amfi 360 kişi kapasiteye ve

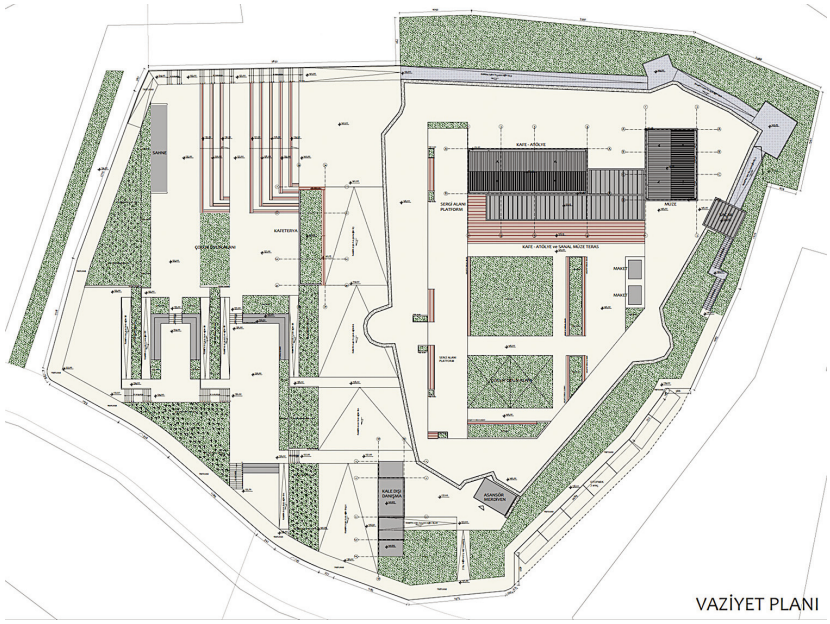
Şekil 8. Kaleye arka cepheden alternatif giriş

Şekil 9. Kale içinde bulunan kafeterya–atölye, sanal müze ile rekreasyon alanları

280 m^2 alana sahiptir. Pandemi koşullarında sosyal mesafe kurallarına uygun olarak 90 kişilik kullanım sağlanabilmektedir. Proje alanındaki temel mekanlar, mekanların kullanım amaçları, kullanıcı sayısı ve mekan büyüklükleri Tablo 3'de ifade edilmektedir.

Etkinlik platformlarında 50 m^2 kullanım alanına sahip çocuk oyun alanı +135 kotunda düzenlenmiştir. Bu alanda darbe emici katmanlar üzerine kauçuk zemin kaplaması uygulanmış ve ahşap oyun ekipmanları kullanılmıştır. +137 kotundaki etkinlik platformunda kafeterya yer almaktadır (Şekil 11).

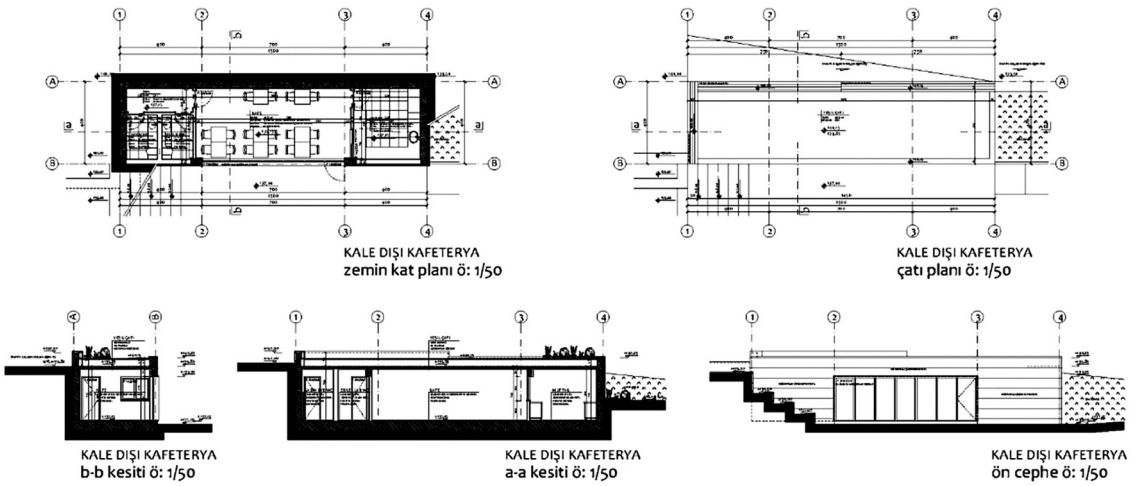
Şekil 10. Kale içi ve yakın çevresi, genel yerleşim planı

Tablo 3. Kentsel ve mimari ihtiyaç programı

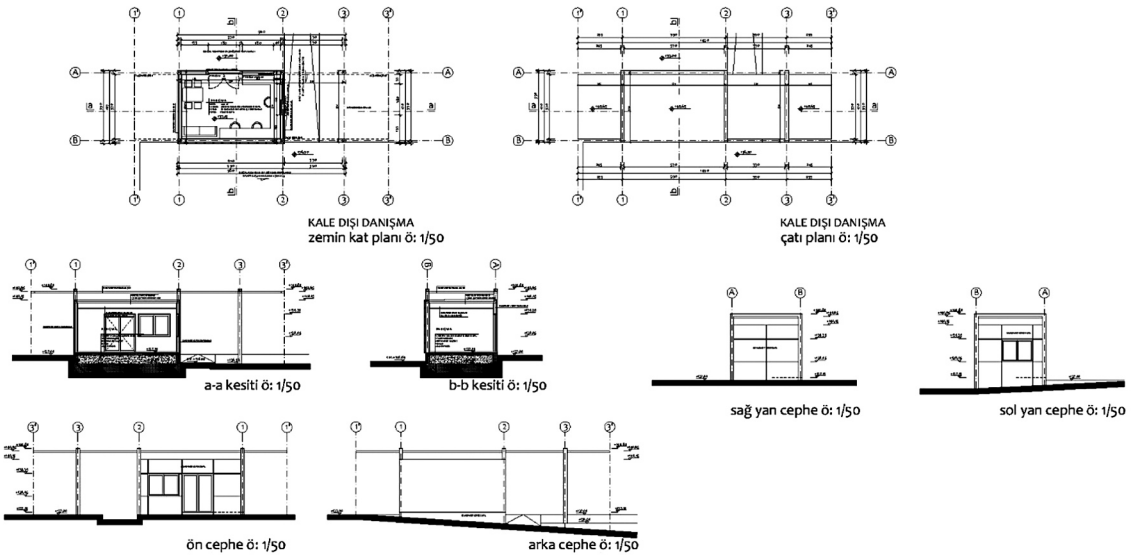
BÖLÜM	TEMEL MEKANLAR DONATILAR	KULLANIM AMACI	KİŞİ SAYISI / BOYUT
Kale Önü	Sinema-konser alanı(sert Zemin)	Açık hava sineması, konser, imza günü, gösteri, v.b	360 kişi (sosyal mesafeye uygun 90 kişi) / 280 m² +50 m² sahne
	Rekreatif alan	Yeşil alan, dinlenme, çocuk ve genç aktivite alanı	550 m²
	Çocuk parkı	Çocuk oyun alanı	50 m²
	Etkinlik alanı (sert zemin)	Konser, etkinlik, gösteri, yürüyüş vb	1500 m²
	İnfo box ve konteyner cafe	Bilgilendirme bankosu, kafe alanı	28 m² + 36 m²
Kale ve Çevresi	Çok işlevli saçak	Gölgelik ve giriş tanımı	Gölgelik: 120 m² Giriş saçağı: 16 m²
	Bilgi ekranı	Referans noktası	Yükseklik : 2,5m 1 adet ekran
	Cafe ve sanal gerçeklik müzesi	Mutfak, tuvaletler, cafe oturma alanları, atölyeye dönüşüm imkanı, bilgi ekranları, ve ekranlar	126 m² + 88 m²
	Etkinlik alanı(sert zemin)	Etkinlik, gösteri, yürüyüş, kermes, yerel Ürün satışı, kestel maket sergi alanı	1700 m²
	Rekreatif alan	Yeşil alan, dinlenme, çocuk ve genç Aktivite alanı	600 m²

Kapalı alan büyüklüğü 36 m^2 olan kafeterya, kendi içinde ıslak hacim ve mutfak bölümü içermektedir. Alanın eğimli yapısı itibariyle bu binanın bir cephesi, +137 ile +140 kotları arasında istinat duvarı görevini üstlenmektedir. Bu nedenle, mekan betonarme strüktüre sahiptir. Binanın dışa açık tek cephesinde, sahne bölümünde yer verilen çelik strüktür ile aynı renk tonunda (antrasit) titanyum çinko cephe kaplaması ve siyah alüminyum doğrama kullanılmıştır. Kafeterya binasında, üst kottan algılanan yeşil teras çatı aracılığıyla erişilebilir bir kullanım alanı sağlanmıştır.

Kale girişinde +137 kotunda yer alan bilgilendirme/satış kiosku 28 m^2'lik kapalı alana sahiptir. Binada çelik konstrüksiyon ve antrasit renkli, titanyum çinko cephe kaplaması kullanılmıştır (Şekil 12). Bu materyal dış hava koşullarına dayanımlı, çelik strüktürel elemanlarla uyumlu ve çatı kaplaması olarak da uygulanabilir olması yönüyle tercih edilmiştir. Binanın çatısında da aynı kaplama kullanılmış, bütüncül bir algı oluşturulmuştur. Genel olarak materyal seçiminde Kestel Meydanı tasarımı ile uyum gözetilmekle birlikte, bu bölgede özel bir kimlik yaratmak için strüktürel elemanlarda ikinci bir renk olarak turuncu tercih edilmiştir. Bu renk, yapının saçağı ile birlikte kaleye çıkış strüktüründe, kale içindeki mekanlarda, saçaklarda ve duyuru panolarında da kullanılmıştır. Bilgilendirme/satış kioskunun etkinlik platformlarına bakan güney cephesinin led dijital duyuru ekranı olarak kullanılması önerilmiştir.

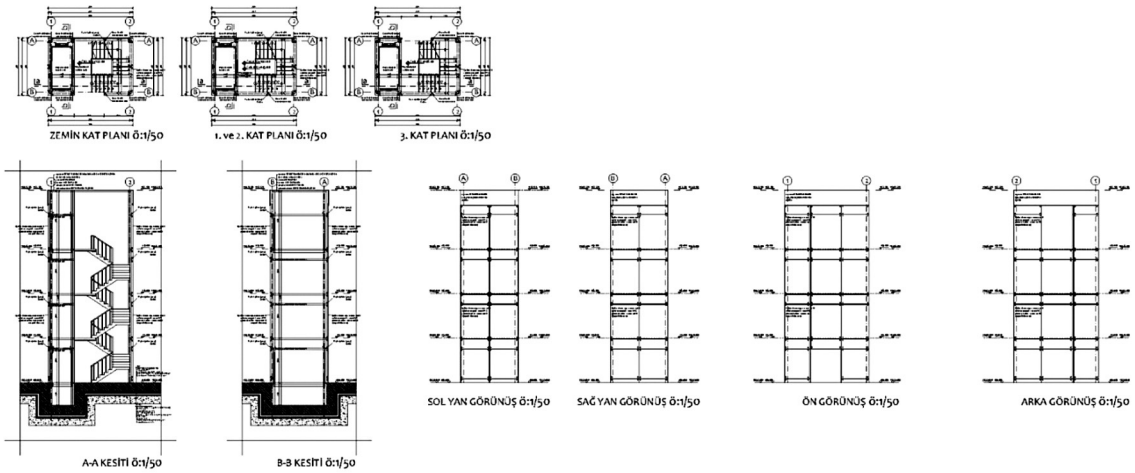

Şekil 11. Kafeterya, plan, kesit, görünüş

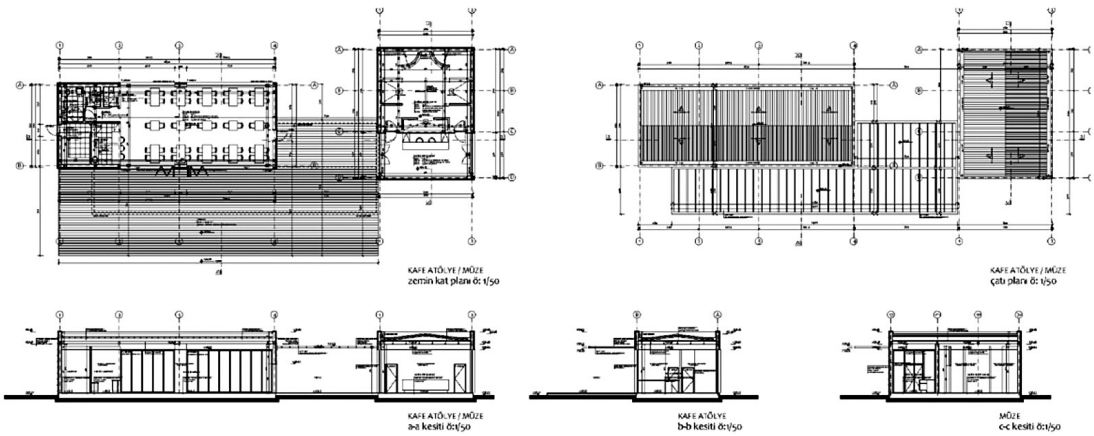

Şekil 12. Bilgilendirme/satış kiosku, plan, kesit, görünüş

Kale çevresinden, kale içine çıkış olanağı sağlayan +137 kotunda yer alan merdiven ve panaromik asansörü içeren kule antrasit renk boyalı çelik konstrüksiyon, giydirme cam cephelidir. Strüktürün, düşey sirkülasyonu içerdiğinin vurgulanması amacıyla merdivende ana taşıyıcılarda turuncu boyalı çelik kullanılmıştır. Basamak ve rıhtlarda, antrasit metal malzeme kullanılmıştır. Kale çevresinde düzenlenen seyir ve dolaşım platformu oluşturan rampa ve merdiven çelik konstrüksiyon olarak tasarlanmıştır. Rampa yüzeyleri metal kaplamadır. Korkuluklarda, kale duvarının algısının kesilmemesi için temperli lamine cam kullanılmıştır (Şekil 13).

Şekil 13. Merdiven ve panaromik asansörü içeren kuleye ait plan, kesit, görünüş

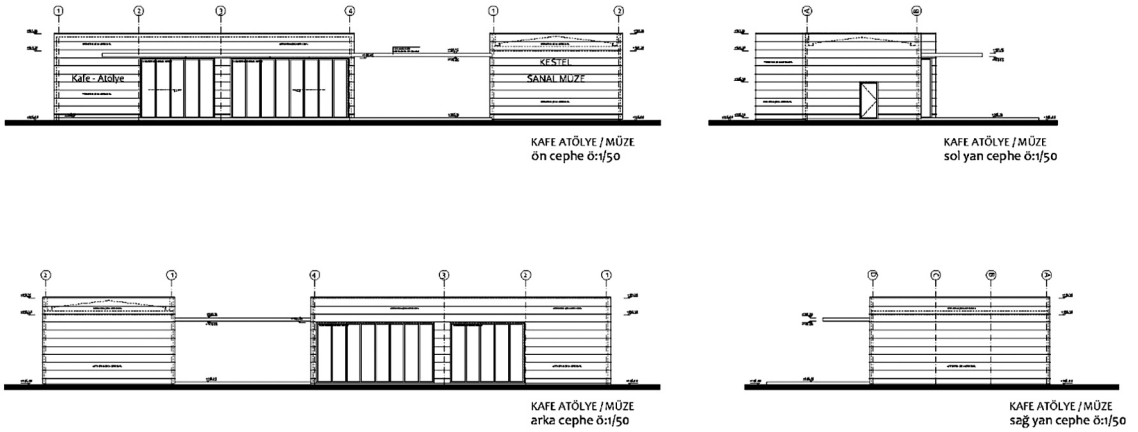

Şekil 14. Sanal müze ve kafe-atölye, planlar ve kesitler

Kale içinde, +146 kotunda yer alan açık etkinlik alanı, sanal müze ve atölye-kafeterya mekanlarının uygulama projeleri hazırlanmıştır. Açık alanda aktivite ve dolaşım için 1700 m^2 sert zemin ve çok amaçlı kullanıma yönelik 600 m^2 yeşil alan düzenlenmiştir. Dolaşım alanlarında, sergi ve aktivite bölümlerinde zemin kaplaması olarak doğal kompoze taş kullanılmıştır. Yeşil adaların çevresinde betonarme duvar üzerinde ahşap kaplama oturma yüzeyleri oluşturulmuştur. Açık alanda 2.5 metre yüksekliğinde bir adet led dijital bilgi ekranı bulunmaktadır. Ayrıca, Kestel ilçesinin dijital maketi için sanal müze girişi kısmında açık alanda bir bölüm tanımlanmıştır.

Sanal müze ve kafe-atölye binasında, toplam kapalı alan 214 m^2'dir (Şekil 14, 15). Sanal müze, 88 m^2 olup, giriş ve deneyim alanı olmak üzere iki temel bölümden oluşmaktadır. Deneyim alanında, projeksiyon ile duvar yüzeylerinde sergileme olanakları ve sanal gerçeklik gözlüğü kullanımı için

mekanlar bulunmaktadır. Projeksiyon için duvar yüzeylerinde projeksiyon boyası uygulaması tercih edilmiştir. Zeminde, akustik ve dayanım düşünülerek çimento esaslı yüzey kaplaması önerilmiştir. Atölye-kafeterya bölümünde, 126 m^2 kapalı alan içerisinde, esnek kullanıma sahip bir salon, ıslak hacimler, mutfak ve depo bölümü yer almaktadır.

Şekil 15. Sanal müze ve kafe-atölye, görünüşler

Atölye/kafeterya bölümü önünde ahşap kaplama teras bulunmaktadır. İç mekanda müze bölümü ile bütüncül etki sağlanması için aynı zemin kaplamasının farklı renk tonu kullanılmıştır. İç ve dış mekan ilişkisi siyah alüminyum doğramalı katlanır kapılar ile sağlanmıştır. Dış cephede tüm mekanlarda da siyah alüminyum doğrama önerilmiştir. Binalarda, kale içinde yerleşim sağlanan +146 kotunda, dolgu zeminde yük yaratmayacak hafif bir yapı üretilmesi gerekliliğiyle çelik konstrüksiyon kullanılmıştır. Cephe kaplaması, çelik konstrüksiyonla uyum ve bütünsellik dikkate alınarak, çinko titanyum kaplama olarak düşünülmüştür. Sanal müze kısmında dış cephe rengi antrasit, atölye-kafeterya bölümünde gridir. Sanal müze ve atölye-kafeterya tasarımında, belirtilen iki temel bölümü ilişkilendiren, açık alanda terasın üzerinde üst örtü oluşturan ve aynı zamanda girişleri tarifleyen bir saçak yer almaktadır. Saçak, genel tasarımın yapısal karakteriyle uyum dikkate alınarak antrasit boyalı çelik konstrüksiyon olarak önerilmiş, tasarımda önemli noktalarda vurgu amacıyla kullanılan renk turuncu, saçak kenarlarında uygulanmıştır.

5. Sonuç

Sonuç olarak, Kestel Kent Meydanı ve Tarihi Kestel Kalesi sosyo-kültürel tesis ve açık alan tasarımı projelerinin uygulanmasıyla Kestel'in yaşam kalitesinin yükseleceği, meydanın ve kale çevresinin yeni çekim noktaları oluşturacağı, burada gerçekleşen aktivitelerle ilçenin Bursa içinde ve dışında tanınırlığının artacağı düşünülmektedir. Buna ek olarak, meydanın kuzeydoğusunda yer alan tescilli değirmen binasının Millet Kütüphanesi'ne dönüştürülmesinin de bu hedefleri destekleyeceği öngörülmektedir. Tarihi Kestel Kalesi sosyo-kültürel tesis ve açık alan tasarımının; kale ve meydan arasındaki sokaklarda yapılacak cephe sağlıklaştırma çalışmalarıyla, peyzaj tasarımıyla, kale önünde ve içinde yapılacak çok amaçlı yarı açık- açık alan düzenlemeleriyle, sosyal-kültürel-ticari işlevlere hizmet eden hafif strüktürlü kapalı mekanlarıyla (kafe-atölye, sanal müze, ticari birim ve bilgilendirme ofisi) ve kale girişlerinin yeniden tasarlanmasıyla ilçede meydandan sonra ikinci bir odak noktası yaratacağı düşünülmektedir.

Bu noktada uygulanacak projeyle;

• Erişilebilirlik açısından, meydan-kale arasında önerilen ulaşım bağlantılarıyla kaleye yaya erişiminin artacağı, farklı fiziksel özelliklere sahip kişilerin kaleye girişinin konforlu hale geleceği, kaleye giriş için oluşturulan alternatif erişim olanaklarıyla kale içi ve dışı arasındaki ilişkinin güçleneceği,

• Fiziksel kalite açısından, kale içinde ve çevresinde kullanıcıları çekecek işlev çeşitliliğinin ve buna uygun mekanların sağlanması ile bölgedeki açık kamusal alanların daha verimli bir şekilde kullanılacağı, kale içindeki ve çevresindeki peyzaj tasarımı ve önerilen kent mobilyalarıyla yeni etkinlik platformlarının kullanıcıların alanda daha fazla vakit geçirmesini sağlayacağı, sokak ve cephe sağlıklaştırma ile görsel açıdan birbiriyle uyumlu bir mimari dokunun ve yayalar için tanımlı rotaların kullanıcıları bölgeye çekeceği,

• Toplumsal iletişim ve etkileşim açısından, Kestel'in ve kalesinin tanıtımıyla kentin tarihi bilinirliğinin artacağı ve kentsel belleğinin güçleneceği, yaşam boyu öğrenme anlayışını destekleyen mekanların sağlanmasıyla yerel halkın birlikte ve nitelikli zaman geçirmesinin sağlanacağı ve topluluk duygusunun artacağı öngörülmektedir.

Teşekkür: Bursa Kestel Kent Meydanı ve tarihi Kestel Kalesi sosyo-kültürel tesis ve açık alan tasarımı projelerinin hazırlanması ve uygulanması konusunda proje ekibimizle yaptığı işbirliği ve sağladığı destek için Bursa Kestel Belediye Başkanı Sayın Mimar Önder Tanır'a ve değerli ekibine teşekkürlerimizi sunarız.

Kaynaklar

[1] BEBKA (2013). Kestel ilçe raporu. https://www.bebka.org.tr/admin/datas/sayfas/198/kestel-ilce-raporu_1568787349.pdf

[2] Kestel Belediyesi (2022). Kestel Belediyesi 2022 performans programı http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/E1q3U+Keste_22_PP.pdf

[3] Polat, S., Gür, M., Şahin, B.E., Şimşek, Z., Tümer Yıldız, H.Ö., Karasu, B.M., Yirmibeş, A. (2021). Kent Meydanlarının Kamusal Yaşama Katkısı Üzerine: Bursa – Kestel Kent Meydanı Tasarımı ve Yeraltı Otoparkı Uygulama Projesi. Uluslararası Bilim, Teknoloji ve Tasarım Dergisi, vol.2, pp.141-163.

[4] Greenberg, M., Crossney, K. (2007) Perceived neighborhood quality in the United States: measuring outdoor, housing and jurisdictional influences. Socio-Economic Planning Sciences, 41(3), 181-194.

[5] Kowaltowski, D.C.C.K., De Silva, V.G., Pina, S.A.M.G., Labaki, L.C., Ruschel, R.C., Moreira, D.C. (2006) Quality of life and sustainability issues as seen by the population of low-income housing in the region of Campinas, Brazil. Habitat International, 30, 1100–1114.

[6] Marans, R. W. (2003). Understanding environmental quality through quality of life studies: The 2001 DAS and its use of subjective and objective indicators". Landscape and Urban Planning, 65(1-2), 73-83. doi: 10.1016/S0169-2046(02)00239-6.

[7] Ercan, M.A., Belge, Z.S. (2017). Daha Yaşanabilir Kentler için Mikro Ölçek bir Yürünebilirlik Modeli, METU Journal of Faculty of Architecture 27 (1), 201-221.

[8] Gür, M. 2022. Determining Place Quality Using the Adapted Place Standard Tool in the Turkish District of Kestel where Natural Heritage is Threatened by Unplanned Development, Online Journal of Art and Design, 10 (1): 40-59. ■